

Parlamentul
Republicii Moldova

RM nr. 03/03-17

27 martie 2023

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

AMENDAMENT

*la proiectul de lege pentru modificarea
Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică
(nr. 16 din 2 februarie 2023)*

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996, se propune amendament la proiectul de lege nr. 16 din 02.02.2023, și anume:

1. În tot textul legii și al proiectului de lege, cuvintele „autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „instituția publică de suport” la forma gramaticală corespunzătoare.

2. **Art. 1** va avea următorul cuprins:

„**Articolul 1.** Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în crearea premiselor pentru stabilirea obiectivelor naționale de eficiență energetică pentru diferite orizonturi de timp, în corespundere cu angajamentele Republicii Moldova, crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea principiului „eficiență energetică înainte de toate”, îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea măsurilor incluse în Planul național integrat privind energia și clima, dezvoltarea pieței serviciilor energetice, precum și depășirea deficiențelor pieței energiei care împiedică creșterea eficienței în aprovizionarea și utilizarea acesteia.”

3. **La art. 3**, se introduce noțiunea, cu următorul cuprins:

„*Electro-mobilitatea sau e-mobilitatea* – este conceptul de utilizare a tehnologiilor de propulsie electrică a vehiculelor (autovehiculelor), în vederea îmbunătățirii performanței energetice a activității de transport de pasageri și/sau bunuri, reducerii consumului de combustibili fosili și a emisiilor de gaze cu efect de seră aferente sectorului transporturi.”

4. **La art. 5**, se introduce alin. (5) cu următorul cuprins:

„(5) Politica de stat în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile, stabilită în conformitate cu Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, este implementată în coordonare și cu sprijinul instituției publice care asigură suportul în implementarea politicii statului în

domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile (în continuare - instituție publică de suport).”

5. La art. 6, alin. (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii elaborează, în cooperare cu organul central de specialitate în domeniul protecției mediului și cu asistența instituției publice de suport, Planul național integrat privind energia și clima. Planul este elaborat în conformitate cu cerințele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Regulamentul privind mecanismul de guvernanta energetică, aprobat de Guvern.”

6. La art. 8:

Alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În condițiile în care Guvernul decide utilizarea schemei de obligații de eficiență energetică, cu referire la art. 7¹, alin. (5), părțile obligate contribuie financiar la realizarea anuală de noi economii de energie la consumatorul final în raport cu volumul total anual al vânzărilor de energie către consumatorii finali, calculat ca medie pe perioada de 3 ani anterioară datei de 1 ianuarie 2022. Cantitatea totală cumulată a economiilor de energie ce vor fi realizate pe durata implementării schemei de obligații în domeniul eficienței energetice (în continuare – schemă de obligații) se determină de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, cu asistența instituției publice de suport”;

la alin. (6), după cuvintele ”deschise în bugetul de stat” se adaugă textul ”, și deținute de autoritățile și/sau instituțiile stabilite la alin. (11),”;

alin. (6¹) va avea următorul cuprins:

„(6¹) Devierile financiare negative sau pozitive dintre valorile planificate, de către Guvern, aferente cantităților de resurse energetice a fi distribuite, furnizate și/sau comercializate de părțile obligate, și cele efectiv realizate, sau transferate, precum și diferențele pozitive sau negative dintre costurile specifice estimate aferente măsurilor de eficiență energetică și valorificare a energiei regenerabile a fi implementate, și cele efectiv înregistrate, sunt luate în considerare la elaborarea sau actualizarea de către Guvern a Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice.”;

alin. (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii este obligat să elaboreze, cu asistența instituției publice de suport, Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, în care să indice, pentru următorii 3 ani, lista părților obligate, cantitatea totală a economiilor de energie ce trebuie realizate, în mod prioritar prin implementarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a energiei regenerabile în cadrul clădirilor din sectorul rezidențial, ținând seama de următoarele: obiectivul stabilit în conformitate cu alin. (2); cantitatea economiilor de energie la a căror realizare trebuie să contribuie fiecare parte obligată; măsurile de eficiență energetică și valorificare a energiei regenerabile ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie și cheltuielile necesare pentru

realizarea acestor măsuri; mărimea contribuțiilor necesare de a fi achitate de către fiecare parte obligată în conformitate cu alin. (6), cu asigurarea faptului că nicio unitate de energie nu este considerată dublu; instituțiile și programele de finanțare prin intermediul cărora se va asigura valorificarea resurselor financiare colectate, inclusiv calendarul aproximativ al transferurilor către acestea de către fiecare parte obligată. Programul respectiv se aprobă de Guvern, iar organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei analizează anual necesitatea modificării acestuia și raportează despre acest fapt Guvernului până la 31 martie.”

alin. (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Mijloacele financiare transferate în cadrul schemei de obligații sânt administrate prin sistemul trezorerial de către instituția publică de suport, și dacă astfel este stabilit de Guvern în Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, și de către alte instituții cu atribuții de implementare a programelor și proiectelor de eficiență energetică și valorificare a energiei regenerabile. Soldurile de mijloace financiare formate la sfârșitul anului bugetar din contul schemei de obligații sânt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor.”

7. La art. 11:

Titlul articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 11.** Instituția publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile”

Alin. (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instituția publică care asigură suportul în implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice și promovării utilizării energiei din surse regenerabile are misiunea de a coordona și de a organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicii de stat în domeniile de activitate atribuite, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării și promovării proiectelor/programelor în domeniile respective într-un mod durabil din punctul de vedere al mediului înconjurător, al schimbărilor climatice, și care ar contribui la creșterea gradului de securitate energetică a țării.”

Alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Instituția publică de suport este o instituție publică, în cazul căreia organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei exercită, în numele Guvernului, funcția de fondator, și care deține statutul de persoană juridică distinctă, dispune de conturi trezoreriale și comerciale, de ștampilă cu imaginea stemei de stat, de denumire în limba de stat și de formulare oficiale”;

Alin. (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Bugetul instituției publice de suport se formează din surse alocate din bugetul de stat pentru asigurarea suportului la implementarea politicilor în domeniile sale de competență, din mijloace financiare alocate acesteia pentru exercitarea unor atribuții suplimentare delegate de organul central de specialitate

al administrației publice în domeniul energiei, inclusiv pentru gestionarea, monitorizarea și controlul programelor și proiectelor de implementare a măsurilor în domeniul eficienței energetice și valorificării energiei din surse regenerabile, care nu vor depăși 10% din bugetul programelor și proiectelor în cauză, din donații, granturi, veniturile financiare obținute ca urmare a administrării mijloacelor financiare atrase din surse externe, conform acordurilor, precum și din alte surse neinterzise de lege, prevăzute în statutul instituției publice. La etapa elaborării strategiei sectoriale de cheltuieli și a cadrului bugetar pe termen mediu, instituția publică de suport elaborează și prezintă spre aprobare și considerare organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei un deviz de cheltuieli pentru realizarea în anul următor de gestiune a activităților ce includ asigurarea suportului la implementarea politicilor în domeniile sale de competență, precum și pentru activitățile și atribuțiile delegate acesteia.”

Alin. (5¹) va avea următorul cuprins:

„(5¹) Organele de conducere a instituției publice de suport sunt reprezentate de directorul instituției publice, în calitate de organ executiv, și de un Consiliu, în calitate de organ colegial superior de conducere, cu rolul de supraveghere și monitorizare a procesului decizional de conducere, fiind responsabil de activitatea instituției per ansamblu, soliditatea financiară a acesteia, deciziile cu privire la finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile, și alte funcții și atribuții stabilite în statutul instituției publice de suport, aprobat de Guvern. Consiliul este format din 7 membri, minim doi dintre care sunt reprezentanți ai societății civile și/ sau reprezentanți ai Partenerilor de Dezvoltare.”

8. La art. 12:

La alin. (1), lit. d¹) va avea următorul cuprins:

”d¹) implementează mecanismul de subvenționare pentru eficientizarea consumului de resurse energetice, în sensul art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice, în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern pentru implementarea legii menționate supra. La implementarea mecanismului de subvenționare în cooperare cu Partenerii de Dezvoltare, din surse extrabugetare, instituția publică de suport este în drept să adopte mecanisme flexibile de implementare în conformitate cu acordurile și/sau memorandumurile semnate cu aceștia, care ar putea include perceperea de contribuții proprii de la beneficiarii programelor de subvenționare a măsurilor de eficientizare a consumului de resurse energetice, ce sunt colectate într-un cont comercial dedicat programelor de subvenționare și sunt utilizate de instituția publică de suport în același scop. Mărimea și modul de percepere a contribuțiilor se stabilește de Guvern.”

La alin. (1) se completează cu lit. x) cu următorul cuprins:

”x) repartizează donații de bunuri, echipamente și instalații destinate eficientizării consumului de energie și/sau valorificării energiei regenerabile în baza condițiilor aprobate de către organul central de specialitate al administrației publice în

domeniul energeticii.”

9. La art. 17, alin (1), va avea următorul cuprins:

„În cazul în care consumatorul final nu are un echipament de măsurare inteligent, în sensul Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, furnizorul de energie electrică și/sau gaze naturale trimite consumatorului final facturi cuprinzând informații corecte, bazate de valorile consumului real, în conformitate cu prezenta lege și prevederile Legii nr. 107/2016 și Legii nr. 108/2016.”

10. La art. 18¹:

Pe tot textul articolului, sintagma „vehicule electrice”, la orice formă gramaticală, se va substitui cu sintagma „autovehicule electrice”, la forma gramaticală corespunzătoare.

Alin. (1), lit. d) va avea următorul cuprins:

„d) promovarea autovehiculelor electrice prin înmatricularea acestora cu plăci de înmatriculare distincte, conform unei hotărâri de Guvern aprobate în acest sens, standardul cărora este elaborat de către Agenția Servicii Publice.”

Alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Autoritățile administrației publice locale promovează e-mobilitatea și utilizarea autovehiculelor electrice prin implementarea măsurilor la nivel local, în conformitate cu propriile strategii de dezvoltare a sectorului, având ca element distinctiv al acestora plăcile de înmatriculare de standardul elaborat de Agenția Servicii Publice în conformitate cu alin. (1), lit. d). Autoritățile administrației publice locale asigură, prin politicile promovate, dezvoltarea infrastructurii de încărcare a autovehiculelor electrice la nivel local.”

11. Art. II, din proiectul de lege:

Alin. (6), lit. a) va avea următorul cuprins:

”a) instituția publică de suport, în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a Regulamentului Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, va crea și va oferi profiluri de utilizator tuturor părților responsabile de raportare, în sensul art. 13¹, alin. (2)-(4), cu drepturi de acces relevante fiecărui dintre aceștia, în subsistemul informațional SIMVE;”

se completează cu alin. (12), cu următorul cuprins:

„(12) În vederea implementării prevederii de la art. 18¹, alin. (1), lit. d), Agenția Servicii Publice, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va asigura, în modul stabilit de legislație, confecționarea și eliberarea pentru autovehiculele electrice a plăcilor de înmatriculare distincte care vor conține litere, cifre și chenarul de culoare verde pe fond alb, cu excepția autovehiculelor:

- care cad sub incidența Hotărârii Guvernului nr. 1049/2001 privind reglementarea atribuirii seriilor speciale de înmatriculare a mijloacelor de transport;

- ce aparțin misiunilor diplomatice, oficiilor consulare ale statelor străine, membrilor personalului misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, reprezentanțelor organizațiilor internaționale și ale colaboratorilor acreditați pe lângă Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, precum și unor

- persoane fizice și juridice, similare lor;
- ce aparțin altor persoane juridice străine, precum și cetățenilor străini și apatrizilor;
  - importate în regim vamal de admitere temporară de către persoanele fizice și juridice din Republica Moldova;
  - destinate transportului public de călători;
  - supuse probelor pe drumurile publice;
  - radiate din evidență în cazul exportării definitive din Republica Moldova.”

ARGUMENTARE

Republica Moldova, începând cu anul 2021, este prinsă într-o situație alarmantă privind alimentarea cu energie a țării fără precedent, care demonstrează gradul redus de securitate energetică și, totodată, vulnerabilitatea întregii economii la riscuri de limitare și/sau întrerupere a alimentării cu energie, dar și la șocuri de preț a resurselor consumate.

În condițiile în care trei sferturi din tot consumul național de resurse energetice este acoperit din import, iar cele precum ar fi gazele naturale și produsele petroliere principale sunt aduse de peste hotare în proporție de 100%, expunerea Republicii Moldova la riscuri de limitare a furnizărilor și la șocurile de preț pe bursele internaționale, este una extraordinar de ridicată. Mai mult, furnizările de energie electrică sunt interdependente și supuse acelorași riscuri ca și livrările de gaze naturale, având în vedere că o parte considerabilă din energie electrică livrată de MGRES, și care constituie la zi cca. 60% din electricitatea consumată de malul drept, este produsă din gazele furnizate de către Gazprom.

De altfel, Republica Moldova, clasată conform indicatorului World Energy Trillema Index pentru anul 2022 pe ultimul loc în Europa, în perioada 2021-2022 a demonstrat cum este resimțit în termeni reali/ în practică un grad redus al securității energetice și care-i sunt implicațiile.

În acest context absolut nefast, precum și în condiții de lipsă a resurselor energetice fosile/ minerale domestice, unica posibilitate a Republicii Moldova de a atinge obiectivul său strategic de asigurare a consumatorilor finali cu energie într-un mod sigur, sustenabil și la prețuri competitive, este prin asigurarea următoarelor:

I. Promovarea agresivă și sistemică a eficienței energetice în toate sectoarele economiei naționale, implementând conceptul ”eficiența energetică înainte de toate”;

II. Promovarea producerii și consumului de energie electrică regenerabilă, precum și a consumului de energie regenerabilă în transporturi și în

scopul încălzirii și/sau răcirii;

III. Asigurarea unei mai bune inter-conectivități a țării cu infrastructura statelor vecine, implicit UE.

Prin respectivul proiect de lege, Guvernul urmărește consolidarea cadrului juridic primar cu incidență în domeniul eficienței energetice, care este prioritatea numărul de ordine unu.

Conștientizând, în același timp, pe deplin, că lucrurile menționate mai sus ar putea rămâne unele pur declarative dacă Republica Moldova nu ar deține capacități umane suficiente pentru a putea pune în aplicare legislația națională, respectivul amendament urmărește înlăturarea acestui neajuns. Astfel, considerăm că unica posibilitate de realizare a dezideratului menționat, în termeni proximi, este prin a oferi Agenției pentru Eficiență Energetică – instituția responsabilă de implementarea politicilor pe două segmente extraordinar de complexe și actuale, și anume eficiența energetică și energia regenerabilă, a statutului de „instituție publică” și a setului de elemente de flexibilitate și instrumentarului ce revin instituțiilor c-un astfel de statut conform legislației în vigoare.

Deși structura instituției, lista deplină a atribuțiilor acesteia ar urma a fi stabilite la nivelul legislației secundare – în Statutul instituției publice, aprobat de Guvern, legea stabilește unele principii cheie, și anume:

-Instituția este responsabilă de i) oferirea suportului ministerului de profil în implementarea politicii naționale în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile și de ii) finanțarea proiectelor în domeniile sale de competență;

-în cadrul instituției publice se va institui un Consiliu, în calitate de organ colegial superior, format din 7 membri, doi dintre care sunt reprezentanți ai societății civile și/ sau reprezentanți ai Partenerilor de Dezvoltare;

-Consiliul va fi responsabil de deciziile necesare facilitării și asigurării buneidesfășurării a activității operaționale a instituției, de supraveghere a funcționării acesteia, de deciziile de finanțare a proiectelor, etc.

De precizat că, respectivul amendament vine să implementeze și să alinieze prezentul proiectul la o decizie similară a Legiuitorului, și anume Legea nr. 29 din 10.02.2022 pentru modificarea unor acte normative.

Totodată, am preciza că instituția publică respectivă, ar urma să preia modul de organizare și funcționare pus în aplicare de Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA), a cărei modus-operandi este salutat de Partenerii de Dezvoltare ai Republicii Moldova activi pe segmentul politici economice.

Importanța unei decizii de reformare a Agenției pentru Eficiență Energetică actuale, este una vădită și din considerentul votului de încredere oferit de

Parlamentului Republicii Moldova Guvernului condus de Dorin RECEAN în data de 16 februarie 2023, curent, și a mandatului de a crea un Minister al Energiei. Prin urmare, Executivul ar urma să dețină tot instrumentarul, implicit resurse umane, pentru ca tandemul Ministerul Energiei – Agenția pentru Eficiență Energetică să „propulseze” implementarea politicilor pe segmentul eficiență energetică și energie regenerabilă în beneficiul consumatorilor finali.

În același timp, amendamentul urmărește aducerea unui plus de claritate prevederilor de la art. 8 din lege ce se referă la schema de obligații în domeniul eficienței energetice, astfel încât acestea, în condițiile în care Guvernul va decide operaționalizarea instrumentului, să nu admită niciun echivoc de interpretare.

Totodată, se propun unele modificări la art. 18¹, astfel încât să fie posibilă promovarea utilizării autovehiculelor electrice fără să existe un echivoc în interpretarea prevederilor Legii 139/2018, cât și cadrului juridic de care se ghidează la zi Agenția Servicii Publice pe segmentul înmatriculării vehiculelor.

O altă modificare/ completare a prevederii prevăzute de Guvern, ține de implementarea programelor de subvenționare a măsurilor de eficientizare a consumului de resurse energetice, în sensul art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice. Completarea sugerată pentru art. 12, alin. (1), lit. d1), va permite soluționarea unor probleme sistemice legate de contribuția beneficiarilor în cadrul proiectelor implementate cu asistență externă.

Unul din exemplele recente îl reprezintă proiectul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova” finanțat de UE și implementat de PNUD Moldova. În cadrul acestui proiect urmează a fi pilotat un program de vouchere pentru electrocasnice cu un buget aproximativ de 3,9 milioane USD, unde una din condiții este ca beneficiarul final să asigure o contribuție de 10-30% din costul (redus/compensat al) echipamentului.

Din cauza problemelor legate de scutirea de TVA (de care beneficiază PNUD), care nu poate fi făcută pentru o parte din valoarea produselor electrocasnice, programul dat nu poate fi implementat. Urmare a consultărilor cu reprezentanții autorităților naționale de profil, a fost identificată ca și soluție colectarea contribuției beneficiarilor pe un cont al entității care urmează să asigure continuitatea programului de subvenționare pilotat cu suportul PNUD Moldova – i.e. Agenția pentru Eficiență Energetică. Însă, în acest sens este necesar de creat baza legală care ar abilita Agenția cu dreptul de colecta contribuții din partea beneficiarilor programului actual al PNUD, cât și al celor care ar putea urma în viitor. În același timp, având în vedere flexibilitatea de care ar avea nevoie Agenția și programele de subvenționare menționate, este propus ca respectivele inițiative

să fie gestionate cu utilizarea conturilor bancare comerciale, operate de instituția publică.

Radu MARIAN,
Deputat în Parlament

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Radu Marian', positioned below the printed name and title.